

Handhavingsprogramma 2020–2023

Openbare ruimte en bebouwde omgeving

“Op integere en gezaghebbende wijze bevorderen wij het naleefgedrag in de stad en dragen met onze interventies zorg voor de bewaking van de veiligheid, gezondheid, leefbaarheid en ordening in het fysieke domein.” (Uit: missie VTH)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Belangrijke ontwikkelingen	4
3. Leefbare openbare ruimte	6
4. Bereikbaarheid, parkeren en stallen	10
5. Veiligheid.....	12
6. Wijkgerichte aanpak: inzet wijkboa's	15
7. Bijzondere wetten	16
8. Evenementen	19
9. Milieu en Bodem	21
10. Bouw en sloop.....	23
11. Bestaande bouw	24
12. Huisvesting	27

1. Inleiding

Utrecht is de stad van Gezond Stedelijk Leven. Ook in het toezicht en de handhaving leveren we een bijdrage aan gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en levendigheid.

De gemeente voert in de openbare ruimte en de bebouwde omgeving toezichts- en handhavingstaken uit. De uitvoering hiervan gebeurt door het organisatieonderdeel Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH).

Meerjarenprogramma 2020–2023

Dit meerjarenprogramma beschrijft de toezichts- en handhavingstaken die VTH in de periode 2020–2023 uitvoert. Het beschrijft de algemene taken die per jaar niet veel veranderen en volgt het coalitieprogramma. Dit meerjarenprogramma is ingebed in het handhavingsbeleid en gaat concreet over de thema's, producten en acties waarop wij in de periode 2020–2023 willen inzetten.

Highlights

Per jaar stellen we, aanvullend op het meerjarenprogramma, de Highlights voor een specifiek jaar op. De Highlights geven we weer in een infographic en bestaan uit de accenten, de nieuwe of veranderende taken en de zaken die politieke aandacht vragen voor een specifiek jaar (dit betreft 10–20% van de taken van VTH). Onderdeel van de Highlights is ook een overzicht van alle financiële cijfers en aantallen voor een specifiek jaar.

Wij bieden het handhavingsprogramma ter informatie aan de gemeenteraad en Gedeputeerde Staten aan.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk gaat over de belangrijke ontwikkelingen op hoofdlijnen die spelen in de periode 2020–2023. Daarna komt een beschrijving van de concrete taken, ingedeeld naar thema. Per thema kunt u lezen welk effect we willen bereiken vanuit welk beleid. En natuurlijk hoe we één en ander willen aanpakken.

2. Belangrijke ontwikkelingen

Dit hoofdstuk beschrijft de speerpunten in het beleid die wij in de periode 2020–2023 voor het toezicht en de handhaving in openbare ruimte en bebouwde omgeving belangrijk vinden. Ook komt een aantal ontwikkelingen in wet- en regelgeving aan de orde.

Coalitieakkoord

Het coalitieakkoord 'Ruimte voor iedereen' focust op een veilige, gezonde en leefbare stad, onder de noemers 'plaats van iedereen', 'gezonde groei voor iedereen' en 'de kracht van iedereen'. We spelen hier in het handhavingsprogramma op verschillende manieren op in. Een aantal van de onderwerpen in dit hoofdstuk zijn herkenbaar vanuit het coalitieakkoord, zoals ondermijning en de energietransitie. Maar ook op andere manieren draagt het toezicht en handhaving bij. Voorbeelden hiervan zijn:

- De nachtelijke inzet van toezichthouders THOR zetten we door. Dit sluit goed aan bij de positieve waardering hiervoor vanuit de wijken. Hetzelfde geldt voor de inzet van wijkboa's. Ze zijn het gezicht in de wijk en er is waardering voor.
- Ook voor wonen is veel aandacht in het coalitieakkoord. Dat vertaalt zich in het handhavingsprogramma bijvoorbeeld door blijvende inzet in de periode 2020–2023 op huisjesmelkers en de inzet van het huurteam.
- De binnenstad krijgt in het bijzonder aandacht in de periode 2020–2023. Zowel op het gebied van horeca, wonen en meldingen overlast vindt inzet plaats. Dat past bij de insteek van ruimte voor iedereen. Dit geldt ook voor de aandachtsgebieden Amsterdamsestraatweg en de Versnelling Overvecht (zie Gebiedsgericht werken).
- Het thema parkeren, fietsen en verkeersveiligheid krijgt aandacht in het werk van de toezichthouders in de openbare ruimte. Op welke manier dit mogelijk is, is onderwerp van overleg.
- We maken werk van begrijpelijke taal in de brieven die we versturen en voeren klanttevredenheidsonderzoeken uit om de dienstverlening te evalueren en te verbeteren.

Integraal Veiligheidsplan

Voor de periode 2019 – 2022 hebben wij een Integraal Veiligheidsplan (IVP) opgesteld. Daarin is als hoofddoel van het Utrechtse veiligheidsbeleid benoemd dat we de basisveiligheid op orde willen houden. Ook zijn vier ambities benoemd:

- Ondermijning steviger aanpakken
- Zorg en Veiligheid dichterbij elkaar
- Een veiliger digitale stad
- Veiliger verkeer

In het handhavingsprogramma is voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) met name een rol weggelegd in de aanpak van ondermijning. Dit wordt in het hoofdstuk Veiligheid verder toegelicht.

Gebiedsgerichte aanpak

Met dit meerjarenprogramma zetten we de gebiedsgerichte aanpak door en dragen we bij aan de volgende programma's:

- Samen voor Overvecht
- Amsterdamsestraatweg
- Lombok

- Vasco da Gamalaan
- Binnenstad

Telkens gaat het daarbij om een combinatie van het oppakken van klachten en meldingen, kansen nemen om de bebouwde omgeving te verbeteren en het vergroten van de leefbaarheid in overleg met belanghebbenden en verschillende afdelingen van de gemeente. Voor detailinformatie verwijzen we naar de programmaplannen van de betreffende programma's.

Schone Lucht

In 2020 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor het programma Schone Lucht, zoals het aanpassen van verkeersbesluiten en communicatie naar betrokken over het programma Schone Lucht. Per jaar zullen de inspanningen van de handhaving in de Highlights nader worden beschreven.

Energietransitie en energiewetgeving

Utrecht loopt voorop om werk te maken van duurzame energie en samen te werken aan de energietransitie en een klimaatneutrale stad. De ambities zijn onderdeel van de Opgave Energietransitie, waar onder andere de Transitievisie Warmte tot stand komt en het Stadsakkoord Aardgasvrij met alle partijen in de stad gestalte krijgt.

De basisuitgangspunten voor Toezicht en Handhaving zijn:

- Naast het controleren op wet- en regelgeving op energieprestaties stellen we ons op als uitvoeringspartner in de Opgave Energietransitie. Waar nodig stemmen we (extra) werkzaamheden op het raakvlak van milieu- en bouwwetgeving, energiebesparing en de energietransitie af met de Opgave Energietransitie.
- We blijven doorgaan met energiecontroles bij bedrijven en het verleiden van ondernemers om verdergaande stappen te nemen naar een klimaatneutrale situatie
- In de bestaande bouw dragen we bij met onze kennis over de bebouwde omgeving, onze specifieke (handhavings)rol en onze praktische ervaring met het toepassen van energiebesparende maatregelen. Bij alle werkzaamheden of manieren waarop we in contact komen met bewoners en pandeigenaren, grijpen we de mogelijkheden aan om energiebesparing onder de aandacht te brengen.
- Het toezicht op (o.a.) EPC-normen¹ is belangrijk. Het maakt steeds meer volwaardig deel uit van inspecties bij nieuwbouwlocaties. Waar mogelijk vervullen we een signalerende functie bij private afspraken over energieprestaties, als het projecten van de Gemeente Utrecht betreft.
- We vergroten onze kennis van alternatieve energievormen en hun specifieke toezichtsaspecten, zodat we een deskundige en adviserende rol in kunnen nemen (zie highlights)
- We denken ook mee hoe verschillende duurzame vormen van energie de leefomgeving mogelijk beïnvloeden en welke beleidskaders dat vraagt.
- We houden alle wijzigingen in wet- en regelgeving, zoals de introductie van BENG² en de Label C-verplichting voor kantoren in het Bouwbesluit, en de ontwikkelingen rond het EPBD³ nauwlettend in de gaten. We vervullen een signaalfunctie wat betreft het afstemmen en in lijn brengen van diverse wetsartikelen met elkaar en denken voor de EPBD op landelijk niveau mee over de handhavingsaspecten ervan. Tegelijk ligt de focus verder dan op de wettelijke minimum vereisten

¹ EPC= EnergiePrestatieCoëfficiënt: een manier om te berekenen hoe energiezuinig een gebouw is.

² BENG Bijna Energie Neutraal Gebouw

³ Energy Performance of Buildings Directive, Europese richtlijnen voor de energiestatistiek van gebouwen

alleen en is het van belang om telkens zicht te houden op de grote opgave die de energietransitie is als geheel.

- We hebben via pilots en proefprojecten aandacht voor circulair bouwen en de gevolgen voor het toezicht

Nadere toelichting en uitwerking van bovenstaande werkzaamheden staan in de verschillende hoofdstukken.

Slim handhaven op basis van data

We combineren en analyseren gegevens uit databestanden om gericht en innovatief toezicht uit te voeren. Zo kunnen we mogelijke misstanden opsporen die anders alleen na klachten en meldingen bekend worden. Onze handhavingstrategieën gaan veelal uit van passieve handhaving op basis van meldingen. Datagestuurde werken vergt een actievere en intensievere aanpak. Betere informatie door het inzichtelijk maken van data(combinaties), vraagt immers ook om daar naar te handelen. We merken dat dit impact heeft op onze strategieën, werkprocessen en capaciteit. We zijn langzaam maar zeker aan het groeien in onze datagedreven aanpak.

Omgevingswet

Op 1 januari 2021 wordt de Omgevingswet van kracht. De wet bundelt zo'n 75 wetten en regels die veelal ook een inhoudelijke wijziging ondergaan. Dit betekent ook voor de handhaving een andere werkwijze. Belangrijke veranderingen zijn dat veel rijksregels (voor milieu) verdwijnen en waar nodig vervangen kunnen worden door regels die de gemeente zelf vaststelt (bestuurlijke afwegingsruimte). Deze regels worden opgenomen in het omgevingsplan. VTH is nauw betrokken bij de voorbereiding van de gemeentebrede invoering van de Omgevingswet via het programma Omgevingswet.

De aankomende jaren moeten de lokale regels voor een aantal activiteiten duidelijk worden, bijvoorbeeld in hoeverre we nog meldingen van horecabedrijven vragen en welke normen de gemeente Utrecht hanteert voor geluidhinder. Tot het omgevingsplan compleet is, geldt de bruidsschat. De periode van 2021 –2029 is daarom in veel opzichten een overgangperiode, waarin ook nog veel bestaande wet- en regelgeving geldt. Op die termijn vragen ook veel beleidsdocumenten die uitgangspunt zijn voor de handhaving om aanpassing.

Tot januari 2021 komt de focus te liggen op het digitale loket, het omgevingsplan, de omgevingsvergunning (beslistermijn maximaal 8 weken) en de transitie.

Voor concrete projecten verwijzen we naar het programmaplan Omgevingswet.

Wet Kwaliteitsborging (WKB)

Parallel aan het invoeren van de Omgevingswet loopt het invoeren van de Wet kwaliteitsborging bouw, die na jaren van onduidelijkheid per 1 januari 2021 ingaat.

Asbesttaken

Asbestsaneringen horen sinds juli 2017 bij de basistaken van de omgevingsdiensten, om landelijk de afvalketen op asbest te sluiten en in alle gemeenten de kwaliteit op asbestsaneringen en het toezicht erop te garanderen. Het regionale beleid hiervoor is inmiddels opgesteld en de RUD Utrecht gaat vanaf 2020 voor de meeste gemeenten in de regio daadwerkelijk de asbesttaken uitvoeren. Wanneer de overdracht van de Utrechtse asbesttaken plaatsvindt, wordt naar verwachting in de loop van 2020 bekend.

3. Leefbare openbare ruimte

Wat we willen bereiken

Vastgelegd in de effectdoelstellingen in de programmabegroting.

- We zetten in op het bestrijden van illegale bijplaatsingen naast ondergrondse containers om daarmee de stad schoon te houden, en ongezonde situaties (ziekteverwekkers en plaagdieren) te voorkomen.
- We bestrijden het illegaal aanbieden of opslaan van bedrijfsafval om daarmee oneerlijke concurrentie tegen te gaan en vervuiling van de openbare ruimte te voorkomen.
- We treden op tegen hondenoverlast om de openbare ruimte schoon te houden en conflicten tussen bewoners en hondenbezitters te voorkomen. Wij dragen bij aan het waarderingscijfer van bewoners voor een schone openbare ruimte.
- We dragen bij aan de tevredenheid van het buurtgroen.
- We zetten in op het verminderen van overlast van zwerfvuil in de parken. Het Julianapark, Griftpark, Wilhelminapark en Maximapark krijgen daarbij prioriteit.
- We continueren de handhaving tegen te zwaar beladen vrachtverkeer in de binnenstad om schade aan de werfkelders en straten te voorkomen.
- We controleren vergunningen openbare ruimte om overlast, gevaarlijke situaties en oneerlijke concurrentie te voorkomen en tegen te gaan.
- We controleren op illegale reclame, objecten en uitstallingen in de openbare ruimte om mogelijke gevaarlijke situaties, vervuiling van de openbare ruimte en oneerlijke concurrentie tegen te gaan.

Wat we meten

In de jaarlijkse Utrecht Monitor meten we:

- de waardering van de openbare ruimte en de ervaren overlast in de buurt.
- het waarderingscijfer van bewoners voor een schone openbare ruimte. Met onze inzet dragen wij in nauwe samenwerking met Stadsbedrijven bij aan een schone openbare ruimte.
- de tevredenheid van het buurtgroen. de tevredenheid over de parken.
- We meten de waardering van op de afhandeling van de meldingen.

Wat gaan we doen

Voor een leefbare en schone stad zetten wij in op de volgende onderwerpen:

Meldingen

De meldkamer van Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte neemt een deel van de meldingen over misstanden en overlastsituaties in behandeling en schakelt daarbij direct handhavers op straat in. Dit maakt het vaak mogelijk om snel te handelen en de overlast te stoppen. De melder ontvangt, als we over contactgegevens beschikken, na afloop bericht per telefoon of e-mail over de acties en het resultaat.

Overlasttelefoon

De overlasttelefoon is speciaal bereikbaar voor meldingen over verkeerd aangeboden afval, jeugdoverlast, foutparkeren van auto's en dergelijke. Voor bewoners en ondernemers rondom Amsterdamsestraatweg en andere buurten van Noordwest is er sinds 2016 een aparte overlasttelefoon. Ook voor andere wijken willen we de overlasttelefoon beschikbaar stellen. De centralist van de meldkamer zet ook meldingen via de overlasttelefoon uit aan de Gemeentelijke Overlastauto. Via de overlasttelefoon wordt ook gecommuniceerd met andere buurten of wijken als de situatie daar om vraagt. Dit doen we bij acute overlastsituaties waardoor er direct contact wordt gelegd tussen de meldkamer en bewoners of ondernemers in de stad.

Illegaal aangeboden huis-, grof- en bedrijfsafval

We treden handhavend op tegen illegaal aangeboden huishoudelijk afval, grofvuil en bedrijfsafval. Afval naast de container is een grote ergernis van veel burgers, zorgt voor een vervuild straatbeeld en trekt plaagdieren aan. Vooral in de wijken Overvecht en Zuidwest wordt dit als problematisch ervaren. Daarom besteden we aandacht aan het verwijderen van afval naast de containers en het voorkomen van bijplaatsingen. Toezicht en handhaving en Stadsbedrijven werken daarbij nauw samen in gecombineerde teams.

Zwerfvuil

We willen de kracht van de stad benutten om de stad schoner te houden. Vanuit toezicht en handhaving houden we op gerichte plekken op basis van meldingen en kennis van handhavers handhavingsacties.

Hondenoverlast

Wij willen voorkomen dat honden overlast geven in de woon- een leefomgeving. In meerdere wijken is aandacht hiervoor wenselijk, zoals in Noordwest, Noordoost en Oost. We zien toe op het opruimen van hondenpoep door hondenbezitters en bij overlast van loslopende honden. Bekende hotspots voor hondenoverlast worden regelmatig gecontroleerd. Ook zetten we in op de aanpak van hondenoverlast naar aanleiding van klachtmeldingen.

Aslastcontroles

Op specifieke locaties in de binnenstad geldt een aslastbeperking voor voertuigen om historische bruggen, werfkelders en gebouwen te beschermen. We voeren aslastcontroles uit om schade door te zware voertuigen te voorkomen. Overtreders krijgen een boete.

Inzet in de parken

Om de parken in de stad aantrekkelijk te houden voor bezoekers treden wij handhavend op tegen overlast van afval, schade aan het groen, loslopende honden en (brom)fietsen in het park. Dit doen we door preventief te surveilleren en door te handhavend op te treden tegen personen die zwerfvuil veroorzaken. Het Wilhelminapark, Griftpark, Julianapark en Maximapark krijgen daarbij de prioriteit. In overleg met de parkbeheerders is het mogelijk om te schuiven in welke parken de prioriteit krijgen. Hiermee dringen we overlast en het vervuilen van de parken terug en verhogen we de waardering voor de Utrechtse parken.

Illegale reclame-uitingen

Het is verboden om zonder toestemming van de gemeente reclame te maken in de openbare ruimte. Dit voorkomt een wildgroei aan reclame, waardoor het straatbeeld zo rustig mogelijk blijft. Wij treden handhavend op tegen het plaatsen, verspreiden of plakken van illegale reclame- of evenementenborden, posters of andere reclame-uitingen. De kosten van het verwijderen van reclame verhalen we zoveel mogelijk op de overtreder.

Uitstallingen

Onder bepaalde voorwaarden mogen bedrijven voorwerpen (uitstallingen) op of boven de openbare weg plaatsen om producten of diensten onder de aandacht te brengen. Als de voorwaarden niet nageleefd worden kan er overlast ontstaan. Bijvoorbeeld als de uitstallingen de straat blokkeren. In die gevallen treden wij handhavend op. Overlast van uitstallingen komt vooral voor in de wijken Zuidwest, West en Noordwest.

Overlast op het water

Rondom de singels treden wij handhavend op tegen overlast door wildplassen, geluidsoverlast, zwerfvuil en het negeren van het aanmeerverbod. Tijdens het vaarseizoen vinden meerdere handhavingsacties plaats.

Ondersteuning markten

Markten vinden vaak plaats op parkeerplaatsen of -terreinen. Wij ondersteunen het autovrij krijgen en houden van verschillende plaatsen voor markten. Waar mogelijk ondersteunen wij bij de uitvoering van de wegsleepregeling van de markten in de Breedstraat en op het Janskerkhof. Op andere markten zorgen we ervoor dat, na afloop van de markt, voertuigen het terrein pas op kunnen als het terrein schoon is.

Vergunningen en ontheffingen openbare ruimte

Wij controleren op het naleven van vergunningen en ontheffingen met betrekking tot het gebruik van de openbare ruimte. De controles vinden plaats op basis van meldingen en op basis van eigen constatering van medewerkers. Zo treden wij bijvoorbeeld op tegen straatartiesten zonder ontheffing of straatartiesten die zich niet aan de voorwaarden van de ontheffing houden en tegen collecteren en venten.

Voertuigwrakken

Voertuigwrakken (auto's, aanhangers, caravans) zorgen voor een rommelig straatbeeld en benutten ruimte die bedoeld is voor parkeren. Wij treden daarom op tegen voertuigwrakken in de openbare ruimte en verwijderen ze op basis van meldingen of eigen constatering. Rond de jaarwisseling intensiveren we de aanpak om het in brand steken van voertuigwrakken zoveel mogelijk te voorkomen.

Boswachters

Twee boswachters voeren het toezicht uit op de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen. Daarbij handhaven ze bij overtredingen op onder andere de Wet natuurbescherming en de Visserijwet, maar ook bij loslopende honden en verkeersovertredingen.

4. Bereikbaarheid, parkeren en stallen

Wat we willen bereiken

De uitwerking van de ambities in het collegeprogramma kan consequenties hebben voor wat we willen bereiken, meten en doen voor bereikbaarheid, parkeren en stallen. Voorlopig gaan we uit van het volgende:

- We reguleren de parkeerdruk op straat met betaald parkeren.
- We zetten in op foutparkeren, waarmee we overlastsituaties bestrijden.
- We voorkomen mogelijk gevaarlijke situaties door te handhaven op gevaarlijk gestalde fietsen, brom- en snorfietsen in de binnenstad.
- We voorkomen dat fietsparkeerplaatsen in de wijken onnodig (lang) bezet blijven door weesfietsen te verwijderen. Zo geven deze fietsen ook geen rommelig straatbeeld.
- Met de inzet op de Taxiverordening Utrecht 2018 zetten we in op kwalitatief beter taxivervoer voor de klant en bestrijden we oneerlijke concurrentie in het taxivervoer.
- Verhogen betalingsbereidheid van kortparkeerders
- Een snelle afhandeling van meldingen en lager percentage van bewoners dat vaak onveilige parkeersituaties in de wijk aantreft en een hoger percentage van bewoners dat tevreden is met parkeergelegenheid op straat.
- Het digitaliseren van de parkeerrechten, zodat bij controle van het kenteken digitaal gezien kan worden of het voertuig parkeerrecht heeft (betaald heeft).

Wat we meten

- Voor betaald parkeren meten we de betalingsbereidheid.
- We meten het aantal meldingen over foutparkeren.
- We meten met de jaarlijkse Utrecht Monitor de tevredenheid over parkeergelegenheid op straat voor auto's in de buurt en de ergernissen rond parkeren in de wijk.

In de jaarlijkse Utrecht Monitor meten we:

- de waardering van de openbare ruimte en de ervaren overlast in de buurt.
- het waarderingscijfer van bewoners voor een schone openbare ruimte. Met onze inzet dragen wij bij aan een schone openbare ruimte.

Wat we gaan doen

Controle betaald parkeren

Dagelijks controleren wij het betaald parkeren. Door de inzet van de scanauto's en gedigitaliseerde parkeerrechten is een snellere en nauwkeuriger controle mogelijk.

Wielklem

Wij passen de wielklem toe bij voertuigen van automobilisten die stelselmatig parkeerboetes niet betalen. Wanneer iemand drie keer of vaker parkeert zonder parkeergeld te betalen, weigert zijn parkeerboetes te betalen en wanneer er geen andere manier is om deze boetes te innen, krijgt de auto een wielklem.

Foutparkeren

Wij treden op tegen foutparkeren op hoeken van straten, trottoirs, fietsstroken en voor in-/uitritten. Als een fout geparkeerd voertuig ook hinderlijk of gevaarlijk op de openbare weg staat, is het mogelijk de politie opdracht te geven het voertuig weg te laten slepen. Elke wijk kent eigen hotspots, die in het

handhavingsoverleg⁴ aan de orde komen. Hotspots krijgen regelmatig controles. Ook zetten we in op de aanpak van foutparkeren naar aanleiding van bewonersmeldingen.

Te lang gestalde fietsen (weesfietsen)

Een fiets mag in gemeente Utrecht niet langer dan 28 dagen achtereen onbeheerd gestald worden. Uitzondering hierop is het winkel- en uitgaansgebied en alle treinstations, daar mogen fietsen maximaal veertien dagen staan. Als een fiets langer in de openbare ruimte staat dan deze termijnen, bestaat de kans dat toezichthouders de fiets verwijderen. In elke wijk houden wij minimaal twee keer per jaar een weesfietsenactie, in de winkel- en uitgaansgebieden vier keer per jaar.

Gevaarlijk gestalde fietsen, brom- en snorfietsen

Fietsen en brom- en snorfietsen die verkeerd gestald staan leveren soms gevaarlijke situaties op. Ze blokkeren bijvoorbeeld de nooduitgang, loopstromen of de straat. Drukke plekken moeten goed bereikbaar zijn. Daarom verwijderen wij gevaarlijk gestalde fietsen en brom- en snorfietsen direct. Dit doen we dagelijks in delen van de binnenstad en rond het centraal station.

Taxistandplaatsen

Om gebruik te mogen maken van een taxistandplaats moet de taxivervoerder over een taxivergunning beschikken. Wij controleren dit en werken hierbij samen met de politie. Als door onvoorziene omstandigheden zoals treinuitval of stroomstoringen de vraag naar taxi's onverwacht enorm toeneemt, voeren we extra controles uit op de taxistandplaatsen tegen onbehoorlijk gedrag, verkeersovertredingen en exorbitante prijsstijgingen. Bij een aantal (grote) evenementen controleren wij ook of het taxivervoer over een taxivergunning beschikt.

Intergemeentelijke samenwerking

Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte werkt samen met gemeente Stichtse Vecht. Voor deze gemeente voert de meldkamer het cameratoezicht uit.

⁴ In elke wijk vinden handhavingsoverleggen plaats, waarbij politie, toezichthouders van de gemeente en het wijkbureau samen bespreken wat in de wijk speelt en welke behoefte aan handhaving er is.

5. Veiligheid

Wat we willen bereiken

In het Integraal Veiligheidsplan 2019–2022 staat de volgende ambitie verwoord:

We beperken de kans op openbare ordeverstoringen en incidenten door het uitvoeren van het vergunningen- en evenementenbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma. We bereiden met partners gebeurtenissen voor waaraan risico's verbonden zijn, zoals openbare manifestaties, demonstraties, evenementen, voetbalwedstrijden, bezoeken van hoogwaardigheidsbekleders en de terugkeer van gewelds- of zedendelinquenten in de stad.

Wat we meten

- In de jaarlijkse Utrecht Monitor meten we de tevredenheid van bewoners over het functioneren van de gemeente in de aanpak van veiligheidsproblemen.
- In de jaarlijkse Utrecht Monitor meten we het onveiligheidsgevoel van bewoners in de eigen buurt.
- In de jaarlijkse Utrecht Monitor meten we de ervaren jongerenoverlast.

Wat we gaan doen

Aanpak overlast

We bestrijden overlast in de wijken. Bij overlastgevende situaties spreken we de overtreder aan. Als het nodig is dan sanctioneren we. Misstanden die we tegenkomen geven we in een zo vroeg mogelijk stadium door aan de instantie die het verder op kan pakken.

Inzet op hotspots

In iedere wijk vinden regelmatig handhavingsoverleggen plaats, waarin Veiligheid, VTH en Politie samen bepalen wat de hotspots zijn voor de betreffende wijk. Ook stellen we daarbij vast welke inzet nodig is. De hotspots controleren wij regelmatig. We pakken overlast ook aan naar aanleiding van bewonersmeldingen. In de binnenstad zetten we bijvoorbeeld in op de hotspots Lepelenburg en de omgeving Voorstraat/Breedstraat.

Flexibele en stadsbrede inzet

Naast de inzet in de wijken, op basis van de bekende situaties, werken we met name flexibel en stadsbreed. Hierdoor kunnen we goed inspelen op onvoorziene problemen. Zo hebben we eerder extra inzet gerealiseerd op het Haarrijnse strand tijdens de zomermaanden, de autobranden en de ramadan. Tijdens ons werk lopen we ook tegen calamiteiten aan of verlenen we assistentie aan de hulpdiensten. Onze handhavers zijn hiervoor opgeleid, denk hier bijvoorbeeld aan levensreddend handelen.

Jeugdoverlast

Zowel overdag als in de avonduren treden we op om overlast op straat van jongeren te voorkomen. Hierbij werken we intensief samen met de stichting Jongerenwerk Utrecht en de politie. Per wijk bespreken we jeugdoverlast in het handhavingsoverleg en wordt informatie uitgewisseld. Op deze manier stemmen de verschillende partijen de inzet op elkaar af en kan een ieder vanuit zijn eigen rol met de juiste voorkennis op jongeren afstappen. Inzet is bijvoorbeeld gericht op de Jongeren Ontmoetingsplekken in Leidsche Rijn en Vleuten/De Meern en in de wijk Oost in de Tivolituin.

Geregistreerde criminaliteit

Wij zetten in op het voorkomen en verminderen van woning- en auto-inbraken. Het preventieve flexteam komt op locaties waar, op basis van data, de kans op inbraken het grootst is. Het flexteam krijgt van de politie een briefing met de meest actuele informatie en aandachtspunten. Daarna surveilleert het team

zichtbaar in de wijk, spreekt mensen aan en grijpt in bij inbraakgevoelige situaties. Naast het preventieve werk wordt ook anti-inbraakadvies gegeven aan slachtoffers van woninginbraak.

Jaarwisseling en vuurwerkoverlast

Wij dragen bij aan een feestelijk en veilig verloop van de jaarwisseling.

Rond de jaarwisseling zetten wij vuurwerkteams in voor handhaving op het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden. We maken hierbij gebruik van slimme data. Met een online dashboards maken we inzichtelijk waar meldingen van vuurwerk zijn ontvangen. Dat combineren we met de ligging van vuurwerkvrije zones. Hierdoor kunnen vuurwerkteams gericht ingezet worden op plekken met meer vuurwerkoverlast. Bij illegaal vuurwerk wordt de politie ingeschakeld om het in beslag te nemen. In de stedelijke regiegroep 'jaarwisseling' bespreken we hotspots en aandachtsgebieden om extra te controleren. Ook geven wij mogelijk gevaarlijke situaties door aan gemeentelijke samenwerkingspartners en brengen samen met Stadsbedrijven de schade in beeld.

Nachtelijke inzet

Ook 's nachts vindt toezicht en handhaving vanuit de gemeente plaats. De inzet is gericht op de dan voorkomende ergernissen, zoals wildplassen, herrie op straat, baldadigheid en vernieling. De inzet is in een bestuurlijk vastgelegd gebied.

Integraal Veiligheidsplan

Voor de periode 2019 – 2022 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) opgesteld. Daarin is als hoofddoel van het Utrechtse veiligheidsbeleid benoemd dat we de basisveiligheid op orde willen houden. Ook zijn vier ambities benoemd:

- Ondermijning steviger aanpakken
- Zorg en Veiligheid dichterbij elkaar
- Een veiliger digitale stad
- Veiliger verkeer

Verkeersveiligheid

Om verkeersovertreders beter aan te kunnen pakken, pleiten we samen met andere gemeenten bij het Rijk voor een grotere rol van de gemeentelijke bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) bij verkeershandhaving. Dat bevordert de efficiëntie en effectiviteit van de verkeershandhaving en komt tegemoet aan de druk op de capaciteit bij politie en Openbaar Ministerie. De minister van J&V heeft ingestemd met een pilot in de gemeente Utrecht waarbij BOA's nieuwe bevoegdheden kunnen inzetten voor de verkeershandhaving. De komende periode gaan we invulling geven aan de pilot.

Tegengaan ondermijnende criminaliteit

In het reguliere werk houdt VTH de ogen en oren open voor signalen van ondermijning. We versterken de samenwerking hierop met politie en andere partners. Wij hanteren voor de aanpak de volgende uitgangspunten:

- Het voorkomen dat wij georganiseerde ondermijnende criminaliteit en activiteiten faciliteren.
- Het voorkomen van misbruik van gemeentelijke vergunningen, regelingen en subsidies.
- Het tegengaan van gevaar voor de openbare orde, veiligheid, gezondheid en/of zedelijkheid van de Utrechtse inwoners.

Bij het lokaal bestrijden van ondermijnende criminaliteit ligt de nadruk op het afstemmen van strafrechtelijke, bestuurlijke en fiscale interventies op mensenhandel, illegale hennepteelten misbruik van en fraude met vastgoed en de horeca. Onze aanpak tegen ondermijnende criminaliteit valt daardoor onder meerdere domeinen. Dit betekent dat wij integraal werken met onze externe partners (zoals Politie, OM,

Belastingdienst, NVWA en UWV) en interne organisatieonderdelen (zoals Veiligheid) om gezamenlijk op te treden.

VTH inzet tegen ondermijning valt binnen reguliere taken, door signalering van ondermijnende acties en actiegerichte controles. Deze reguliere werkzaamheden zijn in dit handhavingsprogramma apart uitgewerkt (zoals in hst. 12 onze deelname aan de Landelijke Stuurgroep Interventieteams en in hst 6 de jeugdgroepsaankpak).

Ook werken we mee aan de pilots last onder dwangsom voor veroorzaken drugsoverlast en meevoeren inbrekerswerktuigen. De handhavers van VTH hebben een ogen-en-orenfunctie als het gaat om het herkennen van ondermijning. Zij kunnen meldingen doen via de app in de handheld als zij signalen van ondermijnende criminaliteit hebben, denk daarbij aan geuren van wiet (mogelijke illegale plantage), winkels zonder klanten (witwassen) of restaurants zonder voorraad (mogelijk dekmantel). Er vinden gedurende het jaar ongeplande en onaangekondigde acties plaats tegen ondermijning. In het verleden zijn er bijvoorbeeld acties geweest op industrieterreinen en goederenopslaglocaties. Deze acties worden integraal gehouden (bijvoorbeeld samen tussen gemeenten, politie en belastingdienst) om een zo groot mogelijk effect te bereiken.

6. Wijkgerichte aanpak: inzet wijkboa's

Wat we willen bereiken

- We willen de leefbaarheid in buurten verstreken door wijkboa's in te zetten.
- Verhogen van de zichtbaarheid en aanspreekbaarheid van het gemeentelijk toezicht in de wijk.
- Alle doelstellingen zoals benoemd in de hoofdstukken Veilige Openbare Ruimte, Leefbare Openbare ruimte en Bereikbaarheid, Parkeren en Stallen zijn ook van toepassing op de werkzaamheden van de wijkboa's.

Wat we meten

- De inspanningen van de wijkboa's meten we zoals aangegeven in de hoofdstukken Leefbare openbare ruimte, Bereikbaarheid, parkeren en stallen en Veilige openbare ruimte.

Wat we gaan doen

- De wijkboa's gaan voornamelijk toezien op het verminderen van overlast in de wijk. Daarbij staat het afhandelen van meldingen van overlast door bewoners centraal.

Gezicht van het gemeentelijk toezicht in de wijk

Wijkboa's zijn het gezicht van het gemeentelijk toezicht in de wijk. Zij zitten in de 'haarvaten' van de wijk, leggen contacten met de bewoners, jeugd en ondernemers en stellen grenzen door jongeren aan te spreken en zo nodig te handhaven. Ze maken hierbij gebruik van de handhavingsinstrumenten: verleiden, informeren, waarschuwen en sanctioneren.

Samenwerking

De wijkboa's hebben een netwerk in de wijk, onderhouden dit en breiden het uit waar nodig. Een goede samenwerking met de ketenpartners en politie staat voorop. In samenwerking met bewoners en ketenpartners zoeken wijkboa's naar oplossingen voor problemen die soms al langer spelen. Vanwege hun positie in de wijk draaien de wijkboa's de jeugdgroepsaanpak.

Weten wat in de wijk speelt

Elke wijk heeft zijn eigen problematiek en aandachtspunten. De wijkboa's signaleren problemen. Voor andere toezichthouders die we in de wijk inzetten, zijn de wijkboa's aanspreekpersoon.

Handhavingsacties

Wijkboa's organiseren integrale handhavingsacties op verschillende thema's die spelen in de openbare ruimte. Wij streven ernaar in elke wijk één handhavingsactie te organiseren.

7. Bijzondere wetten

Wat we willen bereiken

Vastgelegd in de handhavingstrategieën Horeca en seksinrichtingen, Integraal Veiligheidsplan, convenant Naleving NIX18 en convenant Regionale Samenwerking Uitwisseling BOA's.

- Het verbeteren van de veiligheid van personen en het verminderen van materiële schade door het terugdringen van geweld in en rond horecabedrijven.
- Het (zoveel mogelijk) voorkomen van letsel door onvoldoende voorzieningen op het gebied van de fysieke (brand)veiligheid.
- Het terugdringen van risico's voor de volksgezondheid op het gebied van alcohol- en drugsgebruik.
- Het verbeteren van het woon- en leefklimaat door het terugdringen van overlast en hinder als gevolg van (muziek)geluid, stank en wangedrag van aan horecabedrijven gerelateerde personen (bijvoorbeeld bezoekers en personeel).
- Bijdragen aan het terugdringen van het verstoren van de openbare orde en criminaliteit, zowel in horecabedrijven als in de directe omgeving daarvan.
- Het tegengaan van oneerlijke concurrentie, bijvoorbeeld door te handhaven op ongeoorloofd gebruik van paracommerciële bedrijven⁵ en niet toegestane of te grote terrassen.
- Het voorkomen van mensenhandel en arbeid onder dwang, het bevorderen van veiligheid van prostituee en klant en het voorkomen van overlast.
- Wij stellen ons als doel om illegale exploitatie zo snel mogelijk te beëindigen en daarmee mensenhandel zoveel mogelijk tegen te gaan.

Wat we meten

- We controleren thuisbezorgdiensten op NIX18.
- Alle meldingen van overlast over horeca nemen wij in behandeling.
- Wij geven studentenverenigingen met een drank- en horecaverunning advies over de wetgeving, NIX18 en verantwoord alcoholgebruik.
- We geven maatwerk advies over de drank- en horecawet bij evenementenaanvragen.
- Alle meldingen over (illegale) prostitutie volgen wij op.

Wat we gaan doen

Reguliere werkzaamheden Horeca

Wij voeren per jaar verschillende controles uit bij horecabedrijven. De controles die wij uitvoeren zijn op het gebied van de inrichtingseisen, oplevering, vergunning, leeftijdsgrenzen, verantwoord alcoholgebruik en klachtmeldingen. De afgelopen jaren zien we een uitbreiding in het aantal horecabedrijven en een toename in het aantal klachtmeldingen. Dankzij de extra FTE die in 2019 uit de Voorjaarsnota beschikbaar is gesteld, kunnen wij de beloftes uit de Handhavingsstrategie Horeca uitvoeren. De inzet op het gebied van horecabedrijven wordt bepaald aan de hand van risicogestuurd toezicht.

Risicogestuurd toezicht

Om te bepalen welke horecabedrijven extra gecontroleerd moeten worden, wordt gebruik gemaakt van risicogestuurd toezicht. Het toezicht wordt bepaald door verschillende datasets waaruit een risicoscore per bedrijf volgt. Deze score is gebaseerd op het type horecabedrijf, risico's voor de omgeving, meldingen, naleving en gedrag. Bedrijven die het goed doen, worden minder gecontroleerd. Bedrijven met een hoge risicoscore, daar wordt vaker gecontroleerd. Omdat de beoordeling wordt gemaakt op basis van actuele data,

⁵ Bij paracommerciële verkoop is horeca niet de hoofdactiviteit, bijvoorbeeld bij stichtingen of sportverenigingen.

wordt snel zichtbaar welke bedrijven zich verbeteren en welke niet. Hierdoor worden altijd de juiste bedrijven gecontroleerd en zijn wij op de plekken waar we het hardst nodig zijn. Concentratiegebieden met veel horecabedrijven met een hoge score worden aangemerkt als aandachtsgebieden.

Regionale samenwerking gemeentes en MBO

In 2016 is Utrecht met omliggende gemeenten in de regio een samenwerkingsverband aangegaan op het gebied van de uitwisseling van BOA's. Alle deelnemende gemeenten geven aan erg tevreden te zijn over de samenwerking. Hoewel in eerste instantie de samenwerking gericht was op het gebied van de Drank- en Horecawet, wordt deze uitgebreid naar alle bijzondere wetten. Ook het aantal deelnemende gemeenten breidt zich uit. Tot slot is een convenant afgesloten met MBO Amersfoort en ROC Nieuwegein voor stageplekken in de regio Utrecht. Op deze manier kunnen alle studenten van de scholen ervaring opdoen bij gemeenten die deelnemen aan de regionale samenwerking.

Leeftijdscontroles

Bij de leeftijdscontroles zullen wij extra aandacht besteden aan de sportverenigingen en cafetaria's. Uit het Nalevingsonderzoek Alcoholverkoop 2018 bleek dat deze twee branches het slechtst scoorden op het gebied van NIX18. Wij verleggen onze focus uit het aankomende Nalevingsonderzoek Alcoholverkoop blijkt dat er een verschuiving per branche heeft plaatsgevonden. Ook zullen wij, totdat de NVWA het toezicht overneemt, de thuisbezorgdiensten controleren op de naleving van de leeftijdsgrens. De structurele samenwerking met Stichting NIX18 in Utrecht zetten wij voort. De stichting is van grote meerwaarde voor een goede naleving van NIX18 bij horecabedrijven.

Preventie studentenverenigingen

Wij voeren elk jaar gesprekken met nieuwe bestuursleden van studentenverenigingen om hen uit te leggen wat op het gebied van horeca wel en niet mag in Utrecht. Daarnaast besteden wij ook aandacht aan preventie op het gebied van NIX18 en verantwoord alcoholgebruik.

Coffeeshops

Wij controleren alle coffeeshops op de gedoogcriteria. Bij overtredingen of incidenten worden bestuurlijke maatregelen opgelegd uit de Handhavingsstrategie Horeca die gelden voor een 'gewoon' horecabedrijf. Meldingen in relatie tot cannabis en hennepplantages pakken wij integraal op. Ook volgen wij de ontwikkelingen rondom het landelijke experiment. Mocht Utrecht in een later stadium alsnog aansluiten, zal dit consequenties hebben voor de inzet en werkwijze. Wij zullen in het handhavingsverslag de (mogelijke) invloed van het experiment aangeven.

Kansspelen

Wij controleren jaarlijks alle bedrijven met een kansspelautomatenvergunning.

Sekswerk en tegengaan mensenhandel

Reguliere werkzaamheden

Wij volgen de ontwikkelingen over de wetgeving (Wet Regulering Sekswerk) en het Zandpad op de voet. Bij het ontbreken van raamprostitutie wordt de capaciteit ingezet op het signaleren van uitbuiting, mensenhandel en voor illegale prostitutie. Alle meldingen op het gebied van (illegaal) sekswerk worden opgepakt. Dit om erop toe te zien dat sekswerkers hun beroep veilig en gezond kunnen uitoefenen, en mensenhandelaars en andere criminelen in Utrecht zo min mogelijk greep krijgen op (illegale) prostitutie. Indien het Zandpad wordt geopend, wordt alle beschikbare capaciteit ingezet zoals in de Voorjaarsnota 2019 is bepaald. Dit betekent dat er extra budget nodig is om het toezicht en de handhaving op illegale prostitutie en mensenhandel voort te zetten.

Samenwerking Tussenvoorziening

Door bij controles in het kader van illegale prostitutie samen te werken met de Tussenvoorziening, wordt de hulpverlening voor aangetroffen sekswerkers toegankelijker. Vanwege het succes van de samenwerking, blijven wij deze voortzetten. Dankzij de samenwerking hebben er meer (bij controles aangetroffen) sekswerkers hulp kunnen ontvangen door de Tussenvoorziening.

Bestuurlijke overdacht

In 2021 wordt mogelijk het bestuurlijke toezicht dat de politie uitvoert overgedragen aan de gemeente. Dit houdt in dat de gemeente alle vergunde seksinrichtingen moet controleren.

8. Evenementen

Wat we willen bereiken

Evenementen zijn gezichtsbepalend voor de stad en trekken bezoekers van binnen en buiten Utrecht. We zijn trots op onze culturele trekkers en beeldbepalende evenementen en de vele andere evenementen die onze stad zo bruisend maken. Cultuur in de stad verbindt, ook op buurt- en wijkniveau. Daarom zetten we in op cultuur in de wijken. Tegelijkertijd willen we overlast voorkomen en werken we aan een evenwichtige spreiding van evenementen over locaties en wijken. Daarbij staan we voor de uitdaging om een juiste balans te vinden tussen leefbaarheid enerzijds en levendigheid van evenementen anderzijds. We merken daarbij dat er grenzen zijn aan de balans tussen inzet en capaciteit van toezicht en het aantal evenementen in de stad.

Toezicht en handhaving richten zich, als onderdeel van een grotere keten van regulerende activiteiten rond evenementen, op:

1. het waarborgen van een veilig verloop van het evenement voor bezoekers, omwonenden en bedrijven en
2. op het voorkomen of tot een aanvaardbaar niveau beperken van hinder en overlast voor omwonenden, natuur en milieu.

Wat we meten

- We meten het aantal vergunde en het aantal afgewezen vergunningaanvragen.
- We meten het aantal klachten en meldingen over overlast (geluid, verkeer, afval).
- We meten het aantal ingrepen in bijstellen van de geluidsniveaus tijdens het evenement.

Wat we gaan doen

Toezicht en handhaving bij evenementen is onderdeel van een keten van activiteiten. Die activiteiten vinden plaats (ver) voorafgaand aan, tijdens en na afloop van het evenement.

Reserveringskalender

Organisatoren kunnen vroegtijdig hun plannen voor evenementen kenbaar maken via de reserveringskalender. Daarbij geven ze een datum en locatie door voor het komende kalenderjaar. De kalender draagt bij aan diversiteit in de programmering en aan een evenwichtige spreiding over de stad en in de tijd. Organisatoren dienen vervolgens ruim voorafgaand aan het evenement een aanvraag voor een vergunning in.

Vooroverleg

In een vooroverleg bespreken vergunningverleners met (een deel van) de organisatoren welke wet- en regelgeving geldt en welke inzet en plannen van de organisator nodig zijn voor een veilig verloop van het evenement, een goede bereikbaarheid en de communicatie rondom het evenement. De organisator is primair zelf verantwoordelijk voor een ordelijk en veilig verloop van het evenement. Vooroverleg stimuleert het tijdig indienen van de plannen en een goede kwaliteit van de stukken bij de aanvraag.

Vergunningaanvraag

Ruim voor het evenement dient de organisator een vergunningaanvraag met alle bijbehorende stukken in. De vergunningverlener toetst de aanvraag en plannen aan de Algemene plaatselijke verordening en landelijke wet- en regelgeving. De vergunningverlener laat zich hierbij adviseren door politie, brandweer, GHOR en gemeentelijke diensten als Stadsbedrijven, Veiligheid en bureau Tijdelijke Verkeersmaatregelen. Aan de vergunning worden voorschriften gekoppeld waar de organisator zich aan moet houden.

Toezicht voorafgaand aan het evenement

Voorafgaand aan grotere of risicovollere evenementen vindt een voorschouw plaats, waarbij gecontroleerd wordt in hoeverre voorbereidingen, opbouw en inrichting van de evenementenlocatie of het terrein aan de vergunning voldoen. Ook de veiligheid van constructies (podia, tenten, tribunes) is daar onderdeel van. Zijn bepaalde zaken niet in orde dan volgen ter plekke aanwijzingen van de toezichthouders aan de organisator.

Toezicht tijdens het evenement

Gemeentelijke toezichthouders, politie en brandweer hebben allen hun eigen toezichthoudende taak en verantwoordelijkheid tijdens evenementen. Toezichthouders van de gemeente zijn bevoegd om te handhaven op de vergunningvoorschriften, de politie is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid en de brandweer ziet toe op de brandveiligheid. De aandacht richt zich daarbij niet alleen op de evenementenlocatie of het terrein zelf, maar juist ook op het gebied daaromheen. De organisator blijft primair verantwoordelijk voor een goed verloop van het evenement. Bewoners doen geregeld meldingen bij evenementen, bijvoorbeeld over geluidsoverlast. In de avonden en weekenden kan dat via het gemeentelijke telefoonnummer 14030 (callcenter). Waar mogelijk en noodzakelijk neemt de toezichthouder contact op met de organisator om direct actie te ondernemen (bijvoorbeeld door het geluidsniveau bij te stellen).

Geluid

Grotere muziekevenementen zijn verplicht om geluidmeters te plaatsen, die tijdens het evenement continu het geluidsniveau meten. De toezichthouder van de gemeente leest de geluidmeters (op afstand) uit en krijgt automatisch een bericht wanneer geluidsniveaus worden overschreden. Zodra de toezichthouder tijdens het evenement een te hoog geluidsniveau signaleert neemt hij contact op met de organisator om het geluid naar beneden bij te laten stellen. Zo nodig kan ook handhavend worden opgetreden.

Toezicht na afloop van het evenement

De organisator van een evenement moet het terrein na afloop schoon opleveren. Daarom vindt na afloop van het evenement een naschouw plaats. Dit gebeurt vooral bij evenementen in parken en na afloop van braderieën.

Evaluatie

Wanneer er veel meldingen van overlast zijn ontvangen of wanneer wij of de hulpdiensten daar aanleiding toe zien evalueren wij het evenement met de organisator. Daar nodigen wij eventueel ook bewoners voor uit. De uitkomsten van de evaluatie gelden als verbeterpunten voor een volgende editie en wegen mee in de beoordeling van een eventuele volgende aanvraag voor een evenementenvergunning.

9. Milieu en Bodem

Wat we willen bereiken

Vastgelegd in de Handhavingstrategie Bedrijven en instellingen, handhavingstrategie Bodem, het Programma Utrechtse Energie/ Opgave Energietransitie, het Landelijk afvalbeheerplan, Meerjarenafspraken, de afspraken met de RUD Utrecht (dienstverleningsovereenkomst) en de programmabegroting.

- Het leefmilieu en de leefbaarheid beschermen wij tegen aantasting door bedrijfsmatige activiteiten
- Het terugdringen van het energieverbruik en het verbeteren van de energiezuinigheid en duurzaamheid van bedrijven en instellingen
- Wij bestrijden met het handhaven van de milieuzone verschillende schadelijk stoffen zoals fijnstof in de lucht om de schadelijke effect op de gezondheid te beperken.

In de wet is vastgelegd dat bedrijven de milieubelasting van hun bedrijfsvoering moeten minimaliseren door:

- beperken van gevaar en hinder
- besparen van energie
- preventie en scheiding van afval
- vervoermanagement

Wat we meten

- De gecontroleerde (milieu-) activiteiten voldoen (na hercontrole/opleggen sancties) aan de regelgeving op het terrein van milieu en bodembeheer
- Het percentage bedrijven en instellingen dat milieuregelgeving naleeft
- Alle milieu gerelateerde bewonersmeldingen zijn onderzocht
- Wettelijke normen op met name fijnstof zoals genoemd in de programmabegroting en bekend gemaakt in de jaarlijkse monitoringsrapportage.

Wat we gaan doen

We voeren de volgende type controles uit:

- milieucontroles
- inventariserende controles
- opleveringscontroles bij nieuwe bedrijven
- klachtcontroles n.a.v. meldingen overlast
- energiecontroles (gedeeltelijk vanuit de Opgave Energietransitie)
- projecten/ projectcontroles (highlights)

Uitvoering milieucontroles

Kenmerkend voor het uitvoeren van de diverse milieucontroles is:

- Per jaar bundelen we een aantal controles in projectvorm. Zo kunnen we gericht op bepaalde (nalevings-)aspecten, thema's of branches ingaan. Dit doen we voor zowel gemeentelijke taken als voor de basistaken die de RUD Utrecht uitvoert. Voorbeelden zijn branchcontroles op bezorgrestaurants (accent gemeente) en thematische controles op de brandveiligheid bij opslag van gevaarlijke stoffen.
- Per jaar selecteren we welke bedrijven een inspectie krijgen, op grond van de risico-analyse en prioriteiten. Daarnaast spelen we vraaggericht en flexibel in op signalen over ondernemingen uit de wijken, vragen vanuit het bestuur, ergernissen van bewoners en de behoeften vanuit de verschillende gemeentelijke afdelingen. In specifieke energiecontroles ligt de focus op artikelen uit de milieuwetgeving die over energiegebruik –en besparing gaan en stimuleren we bedrijven meer te

doen. Echter, een aantal energie-aspecten maken we standaard onderdeel van alle milieucontroles. Een voorbeeld ervan is het isoleren van leidingen, wat energiebesparing bevordert.

- Wij behandelen alle milieugerelateerde meldingen overlast, waarbij bewoners een beroep op ons doen. Bij overlastsituaties met zwerfafval werken we samen met toezichthouders openbare ruimte.
- Inventariserende controles voeren we uit om te bepalen of een bedrijf onder de milieuwetgeving valt. Een opleveringscontrole is de eerste (uitgebreide) periodieke controle.

De RUD Utrecht voert eveneens milieucontroles uit⁶ en handelt ook een deel van de meldingen van bewoners af⁷. Zij doen dit zoals vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst. Bij de milieucontroles kijken zij onder andere naar veiligheid (bijvoorbeeld de opslag van gevaarlijke stoffen en explosiegevaar), geur en geluid.

Uitvoering energiecontroles

We gaan door met energiecontroles. Telkens gaan we daarbij het gesprek aan wat nodig is om naar een klimaatneutrale situatie te komen en stimuleren we bedrijven daar op in te spelen.

We spelen in op de komende wetswijziging dat in 2023 alle kantoren minimaal een energielabel C moeten hebben. Dit doen we door ondernemers te informeren en (een deel) te bezoeken.

Handhaving milieuzone

Wij geven voorrang aan gezonde lucht. Wij houden toezicht met behulp van langs de invalswegen geplaatste camera's. Voertuigen die buiten de toegangscriteria vallen worden gecontroleerd op ontheffingen. Als deze ontheffing niet aanwezig is wordt er gesanctioneerd. We dragen met onze aanpak bij aan het realiseren van de ambities op het gebied van luchtkwaliteit.

Stikstof

De ontwikkelingen na de PAS-uitspraak over stikstof volgen we. Er gaat vooral invloed van uit op de vergunningverlening, waardoor voor milieu de RUD Utrecht hier mee te maken heeft en voor bouwtaken de gemeente. Vooralsnog is er geen invloed op de toezicht- en handhavingstaken en het handhavingsprogramma.

Bodem

De uitvoering van het milieutoezicht op bodemsaneringen en grondtoepassingen gebeurt door de RUD Utrecht. Fysieke controles blijven een groot deel van de werkzaamheden uitmaken. De ambitie is om alle saneringslocaties in uitvoering minimaal eenmaal te bezoeken. Ook het accent op het ontdekken van illegale saneringen of andere illegale situaties (zoals niet gemeld grondwerk) zetten we voort. Dit gebeurt door gebiedscontroles en via signalen.

In samenwerking met de RUD Utrecht, de gemeente en indien nodig de GGD regio Utrecht worden alle bewonersmeldingen van overlast door saneringen of grondtoepassingen behandeld.

⁶ Bij bedrijven die door het Besluit Omgevingsrecht (Bor) zijn aangewezen. (Besluit Omgevingsrecht- hierin staat aangegeven bij welke bedrijven het toezicht en handhaving door omgevingsdiensten verplicht is).

⁷ Inclusief BEVI-Inrichtingen (Besluit Externe Veiligheid Bedrijven)

10. Bouw en sloop

Wat we willen bereiken.

Vastgelegd in handhavingstrategie nieuwbouw.

- Het bouwen en slopen van bouwwerken moet op een zodanige wijze plaatsvinden dat de veiligheid en gezondheid van de gebruikers van deze bouwwerken, de mensen die zich in de directe omgeving daarvan bevinden en zij die de bouw- en sloopwerken uitvoeren, is gewaarborgd.
- De bouwregelgeving over het beperken van overlast en hinder tijdens bouw- en sloopwerkzaamheden wordt nageleefd.
- Gebouwen moeten voldoen aan de – steeds hoger wordende – eisen die gelden voor energiezuinigheid en duurzaamheid.

Wat we meten

- Door de gemeente gecontroleerde bouwkundige en constructieve onderdelen voldoen bij oplevering aan de wetgeving
- Het aantal gecontroleerde omgevings- (bouw) vergunningen
- Alle asbestmeldingen zijn behandeld
- Alle bouwgerelateerde meldingen zijn onderzocht
- Het aantal bouwveiligheidsplannen (BLVC plannen) dat is getoetst
- Omgevingsbegeleiding in bij grotere bouwinitiatieven

Wat we gaan doen

Toeziicht op bouwwerken

We controleren alle bouwwerken en constructieve berekeningen risicogestuurd. Dit houdt in dat we bij grote bouwwerken vaker controles uitvoeren dan bij kleine bouwwerken.

Tijdens de bouw houdt de brandweer (VRU) toeziicht op de geëiste brandpreventieve voorzieningen, de bluswatervoorzieningen en de bereikbaarheid voor de hulpdiensten.

Het bouwtoezicht door gemeente en de brandweer gebeurt in afstemming met elkaar en is zoveel mogelijk integraal. Vanuit het team Risicobeheersing van de brandweer wordt ook specialistische ondersteuning verleend in (handhaving)situaties waar de brandveiligheid aan de orde is.

Controleren van werktijdenontheffing voor bouwen/slopen

Wanneer de aannemer werkzaamheden wil uitvoeren buiten de reguliere werktijden, geldt er een vergunningsplicht. Jaarlijks controleren we de naleving van deze ontheffing.

Toolbox Bouwhinder en het Utrechts bouwveiligheidsplan

Het toepassen van de toolbox Bouwhinder is succesvol in de praktijk. Mogelijke knelpunten komen eerder aan het licht en we sturen aan op goede communicatie tussen de belanghebbende partijen. Daarom blijven we BLVC plannen vragen en toetsen⁸. We stimuleren projectontwikkelaars of aannemers om de toolbox in een zo vroeg mogelijk stadium in te zetten, het liefst al bij de ontwikkeling van de bouwplannen.

Voor het waarborgen van de veiligheid binnen de bouwhekkende werken we samen met de Inspectie SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid). Aannemers stellen een veiligheids- en gezondheidsplan op volgens de Arbowet. De Inspectie SZW ziet toe op naleving van dit plan. De gemeente werkt samen met de inspectie SZW om zo elkaars rol als toezichthouder te versterken.

⁸ BLVC plannen: Plan voor de Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie bij bouwprojecten. Het maken van een BLVC-plan is bij grote bouwprojecten verplicht.

Toezicht op bomen en de herplantplicht

Het toezicht op bomen bij bouwplaatsen (of in de openbare ruimte) en het toezicht op de in 2018 ingevoerde herplantplicht krijgt de komende jaren binnen de mogelijkheden en capaciteit de aandacht. Het voorkomen van schade aan bomen is daarbij het doel. Dit doen we onder andere in samenwerking met Stadsbedrijven.

Energie

Bij het behandelen van vergunningaanvragen geven we adviezen over EPC9 (Energieprestatiecoëfficiënt) en controleren we EPC-berekeningen. Tijdens de bouw zien we erop toe dat gebouwen daadwerkelijk aan de berekeningen voldoen. Wanneer dat niet het geval is, is compensatie noodzakelijk.

De gemeente maakt voor sommige bouwlocaties private afspraken over energieprestaties, die aanvullend en verderstrekkend zijn dan het wettelijke minimum. In samenwerking met de afdeling Ruimte ontwikkelen we een signaalfunctie om op bouwlocaties te controleren of men zich aan de afspraken houdt.

Pilot Wet Kwaliteitsborging

Bij de Wet Kwaliteitsborging komt het toezicht van Gevolgklasse I te liggen bij private partijen. In 2019 is een start gemaakt met de implementatie in samenhang met de Omgevingswet. De minister zal in de zomer van 2020 een evaluatie houden omtrent de definitieve invoering per 01-01-2021.

Pilot circulair bouwen

In het coalitieakkoord 2018–2022 beschrijven de partijen onder andere hun ambities op het gebied van voldoende betaalbare woningen, duurzaamheid en circulair bouwen. Samen met diverse aannemers en met De Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland voeren we een pilot circulair bouwen uit. De pilot richt zich op het ontwikkelen van gezamenlijke uitgangspunten voor het hergebruiken van bouw materiaal. Hergebruik staat in de praktijk vaak op gespannen voet met het voldoen aan wettelijke eisen vanuit het Bouwbesluit.

11. Bestaande bouw

⁹ EPC: EnergiePrestatieCoëfficiënt: een manier om te berekenen hoe energiezuinig een gebouw is.

Wat we willen bereiken

Vastgelegd in Handhavingstrategie bestaande bouw. Duurzame woningen en gebouwen veilig en gezond en energiezuinig.

- De veiligheid en gezondheid van de gebruikers van deze bouwwerken, de mensen die zich in de directe omgeving daarvan bevinden is gewaarborgd
- Behoud van de ruimtelijke kwaliteit en het passend gebruik van bestaande bouwwerken
- Behoud van Utrechts bouwkundig cultureel erfgoed

Wat we meten

- 0,1 Percentage slechte panden in de kwaliteitsmonitor ten opzichte van de totale voorraad
- 100% door de gemeente gecontroleerde woningen voldoet na interventie aan het Bouwbesluit en de Welstandsnota
- 100% door de gemeente gecontroleerde woningen komt na interventie overeen komt met het Bestemmingsplan (Omgevingsplan)
- 100% door de gemeente gecontroleerde monumenten voldoen na interventie aan Bouwbesluit en Erfgoedwet
- Aantal geactiveerde Vve's
- Aantal klacht- meldingen en inspectiesignalen met betrekking tot de kwaliteit en het gebruik van de bestaande woningvoorraad
- Aantal controles naar aanleiding van meldingen, projecten en vergunningen
- Aantal opgelegde sancties naar soort (dwangsom en bestuursdwang, pandsluitingen).

Wat we gaan doen

Ruimtelijke kwaliteit en het passend gebruik van bestaande bouwwerken

Wij houden toezicht op het gebruik van bestaande woningen, gebouwen en woonwagens. Strijdig of afwijkend gebruik is aan de orde wanneer een gebouw, voor andere doelen wordt gebruikt dan in een bestemmingsplan wordt toegelaten. Bij alle inspecties beoordelen wij de situatie op grond van het bestemmingsplan en de vergunningsvoorwaarden. Wanneer we overtredingen constateren treden we op volgens de handhavingstrategie.

Hennep aanpak met politie

We sluiten aan bij onderzoeken van de politie naar verdachte situaties en bieden ondersteuning.

Bestuursrechtelijk kan de gemeente op grond van artikel 13b Opiumwet (Wet Damocles) woningen of publiek toegankelijke inrichtingen sluiten als daar sprake is van drugshandel.

Toezicht op gevelreclames en werfmuren in de binnenstad

In de Handhavingstrategie Bestaande Bouw gemeente Utrecht 2017 heeft het behoud van gebouwen met historische waarde en het beschermd stadsgezicht een hoge prioriteit. We willen voorkomen dat het stadsgezicht rommelig wordt. Daarom geven uitvoering aan de programmatische aanpak van gevelreclames en werfmuren in de binnenstad. Zo brengen we in kaart hoeveel gevelreclame in de binnenstad in strijd is met de regelgeving en welke belanghebbenden er in de binnenstad zijn waarmee we dit kunnen bespreken.

Basisadministratie Adressen en Gebouwen

We controleren de afwijkende registratiegegevens in de basisregistratie. Vervolgens maken we afspraken met de eigenaren om de fout te herstellen. Doet de eigenaar dit niet, dan volgt uiteindelijk handhavend optreden.

Projectcontrole administratieve leegstand

Bij administratief leegstaande woningen is het niet duidelijk of ze daadwerkelijk leegstaan. Projectmatig houden we toezicht op de administratief leegstaande panden en onderzoeken we hoe de panden in de praktijk worden gebruikt. Bij constatering van illegaal gebruik ondernemen we verdere acties. We zorgen ervoor dat bewoners zich netjes inschrijven op het adres, dat overtredingen ongedaan worden gemaakt en de administratieve leegstand afneemt.

Participatie

We gaan aan de slag met een aantal participatieprojecten. Het doel ervan is om samen met ondernemers en belanghebbenden tot een gedragen aanpak te komen, daadwerkelijk gebouwen of gebieden te verbeteren en te zorgen voor een prettige omgeving.

Een voorbeeld hiervan is het participatieproject aan de Vasco da Gammalaan. Samen met eigenaren dragen we bij aan de duurzame verbetering van het leefklimaat.

Fysieke veiligheid en van gebouwen en de directe omgeving

Brandweer en brandveiligheid

De Veiligheidsregio Utrecht Brandweer Preventie continueert in de periode 2020–2023 de inzet om de brandveiligheid in de Gemeente Utrecht te waarborgen. De brandweer behandelt per jaar klachten en meldingen van burgers en bedrijven over een brandonveilige situatie. De kwaliteit moet voldoen aan minimale eisen van woonkwaliteit zoals vastgelegd in het Bouwbesluit. In de gemeente Utrecht controleren we structureel eens per jaar of eens per twee tot vier jaar circa 4500 risicovolle gebouwen. Goed naleefgedrag wordt beloond met minder toezichtdruk.

Slopen en verwijderen van asbest

Vóór aanvang van sloopwerkzaamheden controleren we de sloopmelding en toetsen we de sloopveiligheidsplannen. We controleren voornamelijk de containment (insluiting), de onderdruk, de certificering, afzetting en een goede en veilige opslag.

Energie en verduurzaming bij (bestaande) bouw

Ons toezicht op de bestaande bouw richt zich naast het gebruik en de veiligheid ook steeds meer op energie-aspecten, de gezondheid (binnenmilieu) en uitstraling (welstand) van gebouwen. Hiermee verbeteren wij continu de kwaliteit van de stad samen met de bewoners en gebruikers. Op het gebied van energie en duurzaamheid ondernemen we de volgende acties:

- We helpen VvE's met het opstellen van meerjaren onderhoudsplannen. Ook stimuleren we maatregelen voor energiebesparing, de aanschaf van zonnepanelen en voor veilige installaties (APK);
- Inzet van Energiecoaches: Onze inspecteurs komen naar aanleiding van bouwkundige meldingen in woningen. Daar waar mogelijk geven zij in hun reguliere werk extra aandacht aan energiebesparende maatregelen. Hiertoe heeft een groot deel van de inspecteurs een opleiding afgerond in energietechniek en de bouwkundige aspecten hiervan.
- Waar mogelijk stimuleren wij huiseigenaren die hun asbestdaken verwijderen tot energiebesparende maatregelen. Zo zoeken we voortdurend (nieuwe) manieren om op een slimme manier energiebesparing of het omschakelen naar alternatieve energie te koppelen aan werkzaamheden die bewoners toch al uitvoeren. Aansluiten bij de belangen van bewoners wat betreft hun woning en kwaliteit van de leefomgeving is hierbij leidend.

Balkons en stalen liggers

We hebben aandacht voor de fysieke kwaliteit van balkons van panden die 80 jaar of ouder zijn en waarvan de constructie bestaat uit stalen liggers. We geven eigenaars informatie over de mogelijke risico's en

attenderen ze op een eventuele gezamenlijke aanpak. Het gelijktijdig aanpakken van een aantal balkons werkt namelijk kostenbesparend en efficiënt.

Parkeergarages

Vanwege de veiligheid is het noodzakelijk om deze bouwwerken regelmatig te controleren. Daarnaast bestaat in parkeergarages ook een gezondheidsrisico. Vanwege een hoog CO2 gehalte is een goede ventilatie van de parkeergarage belangrijk. Parkeergarages van 50 jaar of ouder worden eens in de 6 jaar gecontroleerd.

Brandveilige gevels

Het ministerie BZK heeft alle gemeenten verzocht de brandveiligheid van specifieke gebouwen te inventariseren. De aanleiding is de brand in de Grenfell Tower in Londen (2017).

Het ministerie heeft in samenspraak met de Vereniging Bouw- en woningtoezicht Nederland (VBWTN) en Brandweer Nederland een protocol opgesteld waarmee gemeenten de meest risicovolle gebouwen in hun gemeente kunnen selecteren. Om deze gebouwen in beeld te krijgen, is gebruik gemaakt van o.a. de Hoogtekaart Nederland en de BAG. Aan de hand van het bestuderen van digitaal beschikbare foto's (google/stroomlijn/cyclorama) en fysieke inspecties bepalen we het risico op de brandveiligheid. We gaan de gebouwen inspecteren en technisch onderzoek verrichten. Hiervoor werken we samen met de VRU.

12. Huisvesting

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen:

Vastgelegd in de Huisvestingswet, Huisvestingsverordening en de Handhavingstrategie Huisvesting.

- *Een rechtvaardige/rechtmatige verdeling van sociale woonruimte*
Wij vinden het belangrijk om toe te zien op een rechtmatige verdeling van deze woonruimte. Door opsporing en handhavend optreden tegen onrechtmatige bewoning, dragen wij bij aan een rechtmatige verdeling van de sociale woonruimte over degenen die daar recht op hebben.

- *Behoud van een evenwichtige samenstelling van de woningvoorraad.*
Toezicht op en handhaving van een juist gebruik van woningen draagt bij aan het behoud van de woningvoorraad en de gewenste beschikbaarheid van bepaalde soorten woningen.
- *Behoud van een prettige leefomgeving.*
In sommige wijken komt de leefbaarheid onder druk te staan, bijvoorbeeld door het grote aantal waar kamerverhuur plaatsvindt. Door controle naar aanleiding van klachten en meldingen en door handhaving op illegale situaties (zonder vergunning) en overlastdossiers kunnen wij een bijdrage leveren aan het verminderen van de klachten. Echter, niet in alle gevallen is de overlast weg te nemen; ook legale situaties kunnen soms toch tot overlast leiden

Wat we meten

- Aantal klacht- meldingen en inspectiesignalen met betrekking tot onrechtmatige bewoning of onrechtmatige onttrekking, samenvoeging of omzetting van woonruimte.
- Aantal projectmatige controles van (delen van) de voorraad sociale huurwoningen op onrechtmatige bewoning. Het aantal uit te voeren controles is afhankelijk van de beschikbare capaciteit in relatie tot het aantal meldingen en het totale beschikbare budget.
- Aantal controles op het naleven van vergunningvoorwaarden.
- Aantal hennepsluitingen en overige pandsluitingen

Wat we gaan doen

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Eind 2014 gaf het Kabinet het startsein voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). De kwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP) moet worden gewaarborgd. De aanpak bestaat uit een samenwerking tussen vele partners zoals diverse gemeenten en samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld NVVB, Divosa, VNG-Kenniscentrum). De partijen delen signalen die wijzen op een verkeerde adresregistratie en de gemeenteambtenaren doen vervolgens adresonderzoek. Binnen de gemeente coördineert Burgerzaken de aanpak.

Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI)

De landelijke stuurgroep interventieteams (LSI) is operationeel sinds 2003 en werkt op basis van een samenwerkingsconvenant. Samen met de convenantpartners (waaronder het UWV, Belastingdienst, het ministerie van VenJ, Politie) werken op projectmatige basis samen om belasting- en toeslagenfraude, uitkeringsfraude, en daarmee samenhangende misstanden aan te pakken. De coördinatie van deze aanpak loopt via organisatieonderdeel Werk & Inkomen. Samenwerking in het uitoefenen van het toezicht levert een meerwaarde op in vergelijking met een individuele aanpak van elke convenantpartner.

Voor LSI en LAA pakken we signalen op. Zo dragen we bij aan het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP en het bestrijden van adresgerelateerde fraude. Bij het aantreffen van misstanden zoals woonfraude, strijdig gebruik, illegaal kamerverhuur ondernemen we passende acties.

Projectcontrole naleving van de vergunningsvoorwaarden en de geregistreerde hospitasituaties

We controleren de naleving van de vergunningsvoorwaarden en de geregistreerde hospitasituaties.

We richten ons op vergunde situaties, maar ook op geweigerde of ingetrokken vergunningen. De inzet op deze controles is afhankelijk van de beschikbare tijd en capaciteit die overblijft.

Huurteam Utrecht

De gemeente is opdrachtgever van Huurteam Utrecht. Het Huurteam speelt een belangrijke rol in de aanpak van huisjesmelkers door het bestrijden van te hoge huren, achterstallig onderhoud, onjuiste servicekosten en all-in contracten. Het Huurteam Utrecht controleert op verzoek van huurders of er sprake is van een goede

huurprijs en woonsituatie. De activiteiten zijn erop gericht de huurprijs van particuliere huurwoningen in Utrecht in overeenstemming te brengen met de huurprijzenwetgeving (het puntensysteem).

Aanpak vastgoedcriminaliteit

Een aantal jaren geleden is in Utrecht proactief koers gekozen tegen malafide pandeigenaren en verhuurders. Zij overtreden de regels stelselmatig door bijvoorbeeld hoge huurprijzen te vragen, er is sprake van achterstallig onderhoud, hebben geen vergunning. Sommige huisjesmelkers intimideren hun huurders met als doel om zittende huurders uit de woning te krijgen en de woningen opnieuw te verhuren voor hogere huurprijzen.

Een kernteam van juristen, data-analisten en inspecteurs ontwikkelt voortdurend methodes om huisjesmelken en vastgoedmisbruik tegen te gaan. Inspecteurs voeren gericht acties uit om malafide praktijken op te sporen en te bestrijden. We verbinden signalen van stelselmatig wangedrag en zoeken patronen. We bouwen dossier op en handhaven waar nodig lang en intensief. We werken samen met partijen als politie, inspectie SZW en de Belastingdienst. De aanpak in Utrecht is mede succesvol door de inzet van het Huurteam, en door het uitgangspunt dat 'slim handhaven' nodig is.